

Thomas Breinstrup

The background features a globe with a grid of latitude and longitude lines. Overlaid on the globe is a bar chart with several vertical bars of varying heights. The bars are colored in shades of black, dark blue, and light blue. The globe shows continents like Africa and Asia, and oceans. The bar chart is positioned in the center-right of the image. The author's name is at the top left, and the title is at the bottom center.

**Interlingua
tanfolyam
kezdőknek**

Thomas Breinstrup
Interlingua tanfolyam kezdőknek

Thomas Breinstrup

Interlingua tanfolyam kezdőknek

2015

Szerkesztette: GAJÁRSZKI LÁSZLÓ

interlingua.nyelv.info

A könyv a *Thomas Breinstrup: Interlingua-kursus for begyndere* (Union Danese pro Interlingua, 1984, 2009) című mű alapján készült.

Első kiadás (verziószám: 1.1), 2015

A mű magyar változata közkinccs (*public domain*) jellegű. Egyebekben az eredeti jogtulajdonosok szerzői jogai élnek.

Created and Edited in Hungary

Kedves Olvasó!

A következő oldalakon az eredetileg Dániában (Taastrupban 1984-ben) kiadott *Thomas Breinstrup* által írt *Interlingua-kursus for begyndere* tankönyv anyaga található.

Az itt közreadott anyag az eredeti mű magyarra adaptált változata, nem egyszerű fordítás. Mivel a magyar nyelv nagymértékben különbözik a nyugat-európai indoeurópai nyelvektől, ezért néhány esetben szükséges volt eltérni az eredeti anyag nyelvtani útmutatóitól. Természetesen ez semmiben nem csökkenti a magyar változat értékét, csak megkönnyíti a magyar olvasóknak a szükséges nyelvtani ismeretek megértését.

Jó szórakozást kívánok a könyv használatához!

Gajárszki László
a szerkesztő

Prefacio / Előszó

1951-ben a nemzetközi nyelv megszületett. Mindez akkor történt, mikor a nagy "Interlingua-English Dictionary" először megjelent. Ez 27 000 szót tartalmaz, és máig ez az interlingua alapja. Nyelvészek és tudósok 27 éven át azon dolgoztak, hogy feltárják a "nyelvet a nyelvben". És most több mint ötven évvel később, az interlingua terjed, nemzeti egyesületekkel, teljesen lefedve az internetet.

Az interlingua azonnal érthető azok számára, akik valamilyen újlatin nyelvet beszélnek (pl. francia, spanyol, olasz, portugál, román, rétoromán, latin). Az angol nyelv alapvető része is az újlatin nyelvekből származik. Így az interlingua könnyen hozzáférhető közel egymilliárd embernek. A nyelvtana egyszerű, a lényeg elfér két A4-es lapon.

A szláv és germán nyelvekben is van számos idegen szó, amely a latinból ered. Ez teszi az interlinguát könnyen megtanulható nyelvvé. És ez adja nyilvánvaló előnyét minden más ismert mesterséges nyelvvel szemben. Az interlingua egy fontos eszközt biztosít, hogy betekintést kapjunk és megértsük az idegen szavainkat és azok működését.

Ez a könyv egy példa arra, hogyan sajátíthatja el az ember egy nemzetközi nyelv alapjait egyszerűen és könnyedén. Az interlinguával a fiatalabb és idősebb gyerekek is megszerezhetik az alapokat egy további nyelv tanulásához, mint amilyen az angol, a francia, a spanyol stb. A mi víziónk az interlinguát úgy bemutatni a világ számára, mint az elsődleges idegen nyelvet. A gyerekek könnyen tanulnak nyelveket, és élvezik azt, ha egyszerűen tehetik. Így közel tíz év alatt felnőhet egy generáció, aki képes a nemzetközi kommunikációra.

Az interlingua óriási előnye, hogy ez egy élő, kifejező nyelv, mely közvetlenül az indoeurópai örökségből származik. Ez nem egy keverék, amibe az egyik szót ebből, a másikat abból a nyelvből vesszük. Az interlingua a latin eredeti bájából és kifejezőerejéből építkezik, ideális költészetre és prózára, amely megtalálható az interlingua gazdag irodalmában.

Napjainkban óriási összegeket fordítunk nyelvek közti fordításokra. Különösen igaz ez az ENSZ, az Európai Unió és a világkereskedelemben, nemzetközi jogban. Félreértések könnyen előfordulhatnak ezekben a nyelvek közti fordításokban, amik akár végzetesek is lehetnek. Egy közös nyelvvel, amely jól definiált és pontosan érthető, óriási fejlődést és előnyt szerezhetnénk.

A *Pax Romana* (az egykori római nemzetek szövetsége) a közös latin és görög nyelveken alapult. A kereskedelem, a vallás, a tudomány, a kultúra és az irodalom másfél évezredig virágzott. Az interlingua adhat egy új lehetőséget számunkra az új évezred hajnalán egy új lehetséges újrakezdésre.

Ez a tanfolyam elsősorban tíz leckéből áll, amely a teljes nyelvtant lefedi. A szövegeken és a gyakorlatokon keresztül az ember kb. 400 szót fog elsajátítani. Az ezt követő további öt olvasmány segíti a szókincs bővülését. A teljes kurzus elvégzésével egy 750 szavas szókincshez juthatunk. Ez elég, hogy a tanuló problémamentesen tudjon átlagos szövegeket olvasni. Ezek után a szókincs fokozatosan bővíthető.

A *Panorama* egy kéthavonta megjelenő nemzetközi folyóirat. Ezen kívül gazdag irodalom is rendelkezésre áll. Az ember tagja lehet a legközelebbi interlingua szervezetnek, így az interlingvista világszövetségnek, az *Union Mundial pro Interlinguá*nak is.

Pronunciation / Kiejtés

Az interlingua betűk kiejtése a következő:

Betű	Neve	Kiejtése
A	<i>a</i>	mint a palócos <i>a</i> : [a]
B	<i>be</i>	mint a magyar <i>b</i> : [b]
C	<i>ce</i>	<i>e</i> , <i>i</i> és <i>y</i> előtt mint a magyar <i>c</i> : [tʃ]; máskor mint a magyar <i>k</i> : [k]; a <i>ch</i> betűkapcsolat általában magyar <i>k</i> [k], de számos francia, spanyol vagy angol eredetű szóban magyar <i>s</i> [ʃ] vagy <i>cs</i> [tʃ] is lehet
D	<i>de</i>	mint a magyar <i>d</i> : [d]
E	<i>e</i>	a magyar <i>e</i> és <i>é</i> közti hang: [e]
F	<i>ef</i>	mint a magyar <i>f</i> : [f]
G	<i>ge</i>	az <i>-age</i> , <i>-agi</i> -, <i>-egi</i> - betűkapcsolatokban mint a magyar <i>zs</i> : [ʒ]; máskor mint a magyar <i>g</i> [g]
H	<i>ha(sha)</i>	mint a magyar <i>h</i> : [h]
I	<i>i</i>	magánhangzók között hangsúlytalanul mint a magyar <i>j</i> : [j]; máskor mint a magyar <i>i</i> [i]
J	<i>jota</i>	mint a magyar <i>zs</i> : [ʒ]
K	<i>ka</i>	mint a magyar <i>k</i> : [k]
L	<i>el</i>	mint a magyar <i>l</i> : [l]
M	<i>em</i>	mint a magyar <i>m</i> : [m]
N	<i>en</i>	mint a magyar <i>n</i> : [n]; <i>g</i> és <i>k</i> előtt egybefolyó <i>ng</i> [ŋ] lesz
O	<i>o</i>	mint a magyar <i>o</i> : [o]
P	<i>pe</i>	mint a magyar <i>p</i> : [p]; a <i>ph</i> betűkapcsolat mint a magyar <i>f</i> [f]
Q	<i>ku</i>	mint a magyar <i>k</i> : [k]; minden esetben egy <i>u</i> követi, melynek kiejtése félhangzós <i>u</i> [w]
R	<i>er</i>	kevésbé pergetett mint a magyar <i>r</i> : [r]; az <i>rh</i> betűkapcsolat ugyanaz, mint az <i>r</i> [r]
S	<i>es</i>	magánhangzók között mint a magyar <i>z</i> : [z]; máskor mint a magyar <i>sz</i> [s]; az <i>sh</i> betűkapcsolat mint a magyar <i>s</i> [ʃ]
T	<i>te</i>	mint a magyar <i>t</i> : [t]; a <i>th</i> betűkapcsolat mint a magyar <i>t</i> [t]; a <i>-ti</i> - betűkapcsolat hangsúlytalanul, és nem <i>s</i> után mint a magyar <i>ci</i> [tʃi]
U	<i>u</i>	mint a magyar <i>u</i> : [u]
V	<i>ve</i>	mint a magyar <i>v</i> : [v]
W	<i>duple ve</i>	félhangzós <i>u</i> : [w]
X	<i>ix</i>	mint a magyar <i>x</i> : [ks]
Y	<i>ypsilon</i>	magánhangzók mellett mint a magyar <i>j</i> : [j]; máskor mint a magyar <i>i</i> [i]
Z	<i>zeta</i>	mint a magyar <i>z</i> : [z]

A hangsúly általában az utolsó mássalhangzó előtti magánhangzón van. A többes szám jele nem módosítja a hangsúlyt. Ha a szó *-le*, *-ne* vagy *-re* szótagra végződik, a hangsúly a hátulról számított harmadik szótagra esik. Egyéb esetben a szójegyzékekben aláhúzással jelöljük a hangsúlyos magánhangzót. A szabályostól eltérő kiejtést a szószedetben [] jelek között adjuk meg.

Lection un / Első lecke

Bon die! Hic es Petter e Anne. Illes habita in un casa in Norvegia. Petter e Anne ha un patre e un matre, senior (sr.) e senora (sra.) Hansen. Illes anque habita in le casa. Le casa es brun, e le tecto es nigre, e illo ha un jardin parve. Anne ha un catto nigre. Illo ha le nomine Mis. Anne ama Mis. Anque Petter ama le animal.

In le salon sede tote le familia Hansen. In le salon es un tabula, un sofa, un sedia e un confortabile. Sr. Hansen sede in le confortabile e lege un magazin international de interlingua, Panorama. Sra. Hansen ascolta le radio, e Anne joca con Mis. Petter scribe un littera a su amico in Scotia. Le casa anque ha un cocina, un camera a dormir, un w.c., un camera pro Anne e un pro Petter.

Vocabulario / Szójegyzék

bon die – jó napot

hic – itt

esser – lenni

es – van

e – és

illes – ők

habitar – lakni

in – -ban, -ben; -ba, -be

un – egy (névelő)

casa – ház

Norvegia – Norvégia

haber – birtokolni vmit

ha – van vmije

patre – apa

matre – anya

senior – úr

seniora – hölgy, úrnő

anque [anque] – is

le – a, az (névelő)

brun – barna

tecto – tető

nigre – fekete

illo – az (névmás)

jardin – kert

parve – kicsi

catto – macska

nomine – név

amar – szeretni, kedvelni

animal – állat

salon – szalon

seder – ülni

tote – a teljes

familia – család

tabula – asztal

sofa – szőfa

sedia – szék

confortabile – karosszék

leger – olvasni

magazin – magazin, folyóirat

ascoltar – hallgatni

radio – rádió

jocar – játszani

con – -val, -vel

scriber – írni

littera – (postai) levél

a – -nak, -nek

su – az ő ...-ja, -je

amico – barát

Scotia – Skócia

cocina – konyha

dormir – aludni

camera – szoba

camera a dormir – hálószoba

pro – -nak, -nek; -ért

Grammatica / Nyelvtan

- A határozatlan névelő az *un*: *un radio*, *un littera*.
- A határozott névelő a *le*: *le radio*, *le littera*.
- A névelők, a főnevek és a melléknevek nem ragozódnak, elöljárók után is alanyesetben állnak: *in le casa parve*.
- A melléknevek általában a főnév után állnak: *le radio parve*, *le tecto nigre*.
- A főnévi igenév végződése *-r*: *leger*, *amar*. A jelen időt az *-r* elhagyásával képezzük: *lege*, *ama*. Az *esser* ige jelen ideje *es*, míg a *haberé* *ha*.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le a következőket interlinguára:

Ők játszanak. Ők levelet írnak. Anne ül a székben és a magazint olvassa. Petter egy név. A macska is a házban él.

Lection duo / Második lecke

Il es matino. Petter se evelia e riguarda su horologio. Es septe horas. Ille non pote dormir. Ille prende un libro. Petter ha multe libros, proque ille ama leger. Le libros ha multe colores: rubie, verde, nigre, blau, jalne. Petter jace in le lecto. Ille non audi que sra. Hansen aperi le porta.

“Bon matino.” “Bon matino, matre!” Petter se leva ab le lecto e vade a in le cocina. Hic ille vide Mis. Le catto non se move, e Petter susurra: “Mis, dormi tu?” No, Mis non dormi. Illo salta verso Petter. “Ha tu fame?” Mis dice miau. Si, illo ha fame. Petter da Mis mangiar. Nunc Anne veni. “Da tu Mis mangiar, Petter?” “Si.” Illes joca con le catto. “Jentaculo!” matre dice. Petter e Anne hasta. Illes anque ha fame. Patre e matre bibe caffè. “Que vole vos biber?” matre demanda. “Io vole con placer biber the,” Anne responde. “Vole tu anque biber the, Petter?” “No, matre, io vole con placer biber lacte.” E nunc le tote familia jenta.

Vocabulario / Szójegyzék

<i>il es</i> – van	<i>jalne</i> – sárga	<i>si</i> – igen
<i>matino</i> – reggel	<i>jacer</i> – lefeküdni	<i>dar</i> – ad
<i>eveliar se</i> – felébredni	<i>lecto</i> – ágy	<i>mangiar</i> [manʒar] – eszik
<i>reguardar</i> – figyelni, nézni	<i>audir</i> – hallani	<i>nunc</i> – most
<i>horologio</i> – óra (szerkezet)	<i>que</i> [ke] – hogy	<i>venir</i> – jönni
<i>septe</i> – hét (szám)	<i>aperir</i> – kinyitni	<i>jentaculo</i> – reggeli
<i>hora</i> – óra (időegység)	<i>porta</i> – ajtó	<i>hastar</i> – sietni
<i>es septe horas</i> – hét óra van	<i>levar se</i> – felkelni	<i>biber</i> – inni
<i>ille</i> – ő (hímnem)	<i>ab</i> – -tól, -től	<i>caffè</i> – kávé
<i>non</i> – nem	<i>vader</i> – menni	<i>que</i> – mi
<i>poter</i> – képesnek lenni vmire	<i>a in</i> – bele	<i>voler</i> – akarni
<i>dormir</i> – aludni	<i>vider</i> – látni	<i>vos</i> – ti
<i>prender</i> – fogni, vinni	<i>mover se</i> – mozogni, mozdulni	<i>demandar</i> – kérni
<i>libro</i> – könyv	<i>susurrar</i> – suttogni	<i>io</i> – én
<i>multe</i> – sok	<i>tu</i> – te	<i>con placer</i> – örömmel
<i>proque</i> – miért? / mert	<i>no</i> – nem	<i>the</i> – tea
<i>color</i> – szín	<i>saltar</i> – ugrani	<i>responder</i> – válaszolni
<i>rubie</i> – vörös	<i>verso</i> – felé	<i>lacte</i> – tej
<i>verde</i> – zöld	<i>habe fame</i> – éhes	<i>jentar</i> – reggelizni
<i>blau</i> – kék	<i>dicer</i> – mondani	

Grammatica / Nyelvtan

- A *que* szónak több jelentése van, lehet kérdő vagy vonatkozó névmás: *Que es isto?* = „Mi ez?“, *Petter, que audi...* = „Péter, aki hallotta...“; valamint lehet kötőszó is: *Ille non audi que sra. Hansen aperi le porta.* = „Nem hallja, hogy Hansenné kinyitja az ajtót.“
- A *se* szócskával álló igék visszaható igék. A *se* szócska a főnévi igenév után, míg ragozott igeidőkben az ige előtt áll: *Petter ama mover se.* – *Petter se move.*
- A többes szám jele *-s* magánhangzók után és *-es* mássalhangzók után: *libro* – *libros*, *magazin* – *magazines*. Ez a végződés nem befolyásolja a szavak kiejtését, hangsúlyát.
- A melléknevek nem változnak többes számú főnév mellett: *un libro jalne*, *duo libros jalne*.
- Tagadásban a *no* a teljes mondatot tagadja, míg a *non* a rá következő szót, kifejezést: *No, patre non bibe the.* = „Nem, az apa nem iszik teát.“
- A személyes névmások a következők: *io*, *tu*, *ille* / *illa* / *illo*; *nos*, *vos*, *illes* / *illas* / *illos*. Harmadik személyben megkülönböztetünk hímn-, nő- és semlegesnemet.

Problema / Gyakorlat

Válaszolj a következő kérdésekre interlinguául:

1. *Es isto un libro?*

2. *Es isto un tabula?*

3. *Es isto un sedia?*

4. *Es isto un sedia?*

5. *Que es isto?*

6. *Que es isto?*

7. *Que es isto?*

8. *Es isto un lecto?*

9. *Es isto un littera?*

10. *Que es isto?*

Lection tres / Harmadik lecke

Hodie es mercuridi. Heri esseva martedi, e deman es jovedi. Un septimana ha septe dies: lunedì, martedi, mercuridi, jovedi, venerdì, sabbato e dominica. Nunc le posta veni. Il ha un littera pro Petter. Illo es ab su amico scotic. Petter hasta aperir le envolpe. Ci es le littera:

Scotia, le 14 de julio

Car Petter!

Multe gratias pro le littera. Io non ha multe cosas a narrar te. Heri granpatre e granmatre nos visitava. Illes sempre narra super le dies ancian. Illo es multo interessante! Nos anque les monstrava le citate. Il ha multe botecas. Le tempore es bon. Le sol brilla, e il es calide.

Ante duo dies io incontrava un norvegiano. Ille parlava interlingua, e nos parlava tote le vespere. Es bon que on pote usar interlingua!

Io spera, que tu tosto scribe a me. Con salutes cordial

Andy.

Vocabulario / Szójegyzék

hodie – ma
mercuridi – szerda
heri – tegnap
martedi – kedd
deman – holnap
jovedi – csütörtök
septimana – hét (nap)
die – nap (24 óra)
lunedì – hétfő
venerdì – péntek
sabbato – szombat
dominica – vasárnap
posta – posta
scotic – skót
envelope – boríték
ci – itt
car – kedves
gratias – köszönöm

cosa – dolog
narrar – elmondani
te – itt: neked
granpatre – nagypapa
granmatre – nagyanya
visitar – meglátogatni
nos – itt: minket
sempre – mindig
super – -ról, -ről
ancian – régi, ősi
interessante – érdekes
les – itt: nekik
monstrar – meg-, bemutatni
citare – város
il ha – van
boteca – bolt
tempore – időjárás
sol – nap

brillar – sütni (nap)
calide – meleg
ante duo dies – két nappal
 ezelőtt
incontrar – találkozni
norvegiano – norvég (ember)
parlar – beszélni
tote – az egész
vespere – este
on – az ember (határozatlan
 névmás)
usar – használni
sperar – remélni
tosto – hamarosan, mindjárt
me – itt: nekem
salute – üdvözlét
cordial – baráti, szívből jövő

Grammatica / Nyelvtan

- A múlt időt a jelen időből képezzük a *-va* szótag hozzáadásával: *io parla* „beszélek” → *io parlava* „beszéltem”, *io usa* „használok” → *io usava* „használtam”.
- A személyes névmások tárgy (*engem, téged* stb.) és részeshatározós esetben (*nekem, neked* stb.) a következők lesznek: *me, te, le / la / lo; nos, vos, les / las / los*. Ugyanezek az alakok állnak előljárók után is, kivéve harmadik személyben: *a me, a te, a ille / a illa / a illo; a nos, a vos, a illes / a illas / a illos*.
- A dátumok leírásánál a nap-hónap sorrendet használjuk, a nap előtt határozott névelővel, és a két részt a *de* szócskával kapcsoljuk össze: *le 14 (dece quatro) de julio*.

Problema / Gyakorlat

Cseréld ki a zárójelben álló szavakat a megfelelő személyes névmásra!

(Petter) narrava (Anne) super (le libros). (Mis) non pote parlar a (Petter). (Le dies) es calide. (Anne) da (le horologio) a (Petter e me). (Matre) prende (le magazin). (Petter) joca con (Anne). (Mis) audiva (matre).

Lection quatro / Negyedik lecke

Hodie Petter recipeva un nove littera ab Scotia. Andy inviava un invitation al familia Hansen. Ille scribeva que illes potera visitar Scotia le septimana sequente. Le familia scribeva a ille que illes se gaudeva.

Nunc le familia es multo occupate. Sr. Hansen va a prender le coffros. Pois illes comencia poner camisas, sweaters, pantalones, calceas e scarpas in illos. Omnes es gaudiose. Illes se gaude. Petter sibila, e Anne e matre canta. Sr. Hansen solmente surride. Ille ha un idea. Ille es jornalista, e ille scribera qualche articulos super le pais Scotia durante su visita illac al jornal ubi ille labora.

In duo dies illes essera in le aeroporto, e illes ira per avion. Le viage durara qualche horas, e pois illes essera in Scotia.

Vocabulario / Szójegyzék

reciper – kapni

nove – új

inviar – küldeni

invitation – meghívás

sequente – következő

gauder se – érezni magát

multo – sok

esser occupato – foglaltnak lenni

va → *vader* – megy → menni

a – -hoz, -hez, -höz

coffro – bőrönd

pois [pojs] – később

comenciar – elkezdni

poner – tenni (vmit vhoiva)

camisa – ing

pantalones – nadrág

calcea – zokni, harisnya

scarpa – cipő

omnes – minden, mindegyik

gaudiose – boldog

sibilar – füttyülni

cantar – énekelni

solmente – csak

surrider – mosolyogni

idea – ötlet

jornalista – újságíró

qualque ['kwalke] – valami

articulo – dolog, cikk

pais [pa'is] – ország

durante – alatt (*időben*)

visita – meglátogatni

illac – ott

jornal – újság

ubi – hol? / ahol

laborar – dolgozni

in duo dies – két nap múlva

aeroporto – repülőtér

ir – menni, *itt*: repülni

per – *itt*: vmilyen módon

avion – repülőgép

viage [vi'aze] – utazás

durar – tartani (vmedig)

Grammatica / Nyelvtan

- *a + le = al*
- A jövő időt a főnévi igenévhez adott *-a* szótaggal lépezzük. A hangsúly a szó végi *-a*-ra kerül. Pl.: *nos essera* „leszünk”, *illa laborara* „dolgozni fog”. A jövő idő kifejezhető a *va* szó és a főnévi igenév kapcsolataként is: *nos va esser* „leszünk”, *illa va laborar* „dolgozni fog”. Ez utóbbi formát általában a közeljövőben végbemenő cselekvésre, történésre használják.
- Ha egy névmást főnévi értelemben használunk, megkaphatja a többes szám *-s* jelét: *Omnes es gaudiose* „mindenki boldog”.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

El fogja kezdeni (hn) a meghívók elküldését. Négy nap múlva meg fogja látogatni (nn) őket. Megkapta (hn) az újságot. Két nappal ezelőtt a levél légipostával (= repülővel) ment Skóciába. Holnap a nagypapa meg fogja mutatni neked az új bőröndöt. Az újságíró elfoglalt. Ma csütörtök van, és az anya alig várja, hogy holnap péntek legyen.

Lection cinque / Ötödik lecke

Le viage esseva bon. Le viage esseva bon. Nunc le familia Hansen abandona le avion e va a basso del scala del avion. Ille sta Andy, ille surride e face signos con su manos.

"Bon die e benvenite a Scotia," ille dice.

"Multe gratias," omnes dice e prende lor coffros.

Andy les accompania al auto de su patre.

"Mi patre," dice Andy. Le patre de Andy saluta le familia, e illes entra in le auto.

Post dece minutas illes es in le casa del familia Scott.

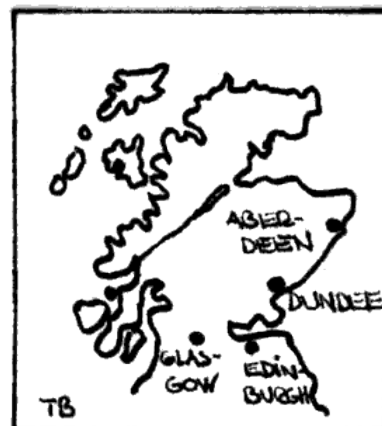
"Vos pote poner vostre coffros e tascas in iste camera," sr. Scott dice.

Pois illes va al salon, ubi sra. Scott servi the e caffè e parve tortas.

"To spera que nostre casa vos place," dice sr. Scott.

"Hic es multo commode," dice sra. Hansen.

E tote iste vespere illes parla super omne themas. Illes ride e parla. Illo es un bon vespere.

Vocabulario / Szójegyzék

abandonar – elhagyni

a basso – le, lefele

de – (birtokviszony kötőszava)

scala – lépcső

star – állni

facer – csinálni

signo – jel

facer signo(s) – jelezni, itt:

integetni

mano – kéz

benvenite – üdvözölni

lor – az ő (tbsz.) ...-juk, -jük

accompaniar – elkísérni

auto – autó

mi – az én ...-m

salutar – köszönteni

entrar in – belépni vhová

post – után

dece – tíz

minuta – perc

vostre – a ti ...-tok, -tek, -tök

tasca – táska

camera – szoba

servir – kiszolgálni, felszolgálni

torta – torta, sütemény

nostre – a mi ...-nk

placer – tetszeni

commode – kényelmes

omne – mindenki

thema – téma

rider – nevetni, mosolyogni

Grammatica / Nyelvtan

• *de + le = del*

• A birtokviszonyt a *de* szócskával fejezzük ki: *le libro de Petter* – „Péter könyve”, *le torta del matre* – „az anya tortája”.

• A birtokos névmások a következők: *mi, tu, su; nostre, vostre, lor* – „az én ...-m, a te ...-d, az ő ...-ja, -je; a mi ...-nk, a ti ...-tok, -tek, -tök, az ő ...-juk, -jük”.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

Ők meg fogják látogatni a nagymama házáat. A ház szobái nagyok. a virágoknak sok színük van: fekete, zöld és sárga. Mi használtuk az ő óráikat. A szoba ajtaja piros. A városok az én országomban öregek.

Lection sex / Hatodik lecke

Nos abandona le familias un momento. Nunc nostre guida, sr. Interlingua, vole narrar super Scotia.

”Scotia es un parte de Grande Britannia. Illo es al nord de Anglaterra. Le area es in toto 77.167 (septanta septe milles cento e sexanta-septe) kilometros quadrate (km²), e 5,1 (cinque comma un) milliones de homines vive in Scotia, cuje capital es Edinburgh. Il ha multe lacos, i.a. (inter altere) le grande Loch Lomond. Le hiberno es extraordinarimente blande, sed le estate es frigide.

In Scotia on ha parlate le lingua gaelic, sed hodie on usa iste lingua solmente sur le Hebrides e in Scotia del nord-west. In Scotia del sud on usa anglese. Multe, multe scotos ha abandonate lor pais natal durante le annos 1961 (mille novem centos sexanta-un) a 1971 (mille novem centos septanta-un). Illes ha cambiate domicilios a Anglaterra, al sud del frontiera scotic. Il ha quatro grande citates in Scotia: Edinburgh, Aberdeen, Dundee e Glasgow.”

Vocabulario / Szójegyzék

<i>momento</i> – pillanat	<i>viver</i> – élni	<i>sur</i> – -on, -en, -ön; rajta
<i>guida</i> [ˈgwida] – idegenvezető	<i>cuje</i> – kié? / akié	<i>Hebrides</i> – Hebridák
<i>voler</i> – akarni	<i>capital</i> – főváros	<i>west</i> – nyugat
<i>parte</i> – rész	<i>laco</i> – tó	<i>sud</i> – dél (égtáj)
<i>Grande Britannia</i> – Nagy-Britannia	<i>i. a. (inter altere)</i> – többek között	<i>anglese</i> – angol
<i>nord</i> – észak	<i>hiberno</i> – tél	<i>circa</i> – körülbelül
<i>Anglaterra</i> – Anglia	<i>extraordinari</i> – rendkívüli	<i>pais natal</i> [paˈis naˈtal] – szülőföld
<i>area</i> – terület	<i>blande</i> – enyhe	<i>anno</i> – év
<i>in toto</i> – mind együtt, összesen	<i>sed</i> – de	<i>cambiar</i> – váltani
<i>kilometro quadrate</i> – négyzetkilométer	<i>estate</i> – nyár	<i>domicilio</i> – otthon, lakóhely
<i>million</i> – millió	<i>frigide</i> – hideg	<i>cambiar domicilio</i> – költözni
<i>homine</i> – ember	<i>lingua</i> – nyelv	<i>frontiera</i> – határ
	<i>gaelic</i> – gael (kelta nép)	

Grammatica / Nyelvtan

- Melléknévekből a *-mente* végződés hozzáadásával képezhetünk határozókat: *nos vive commodemente* „kényelmesen élünk”. Kivételek: *multe* – *multo*, *bon* – *ben*.
- A befejezett melléknévi igenevet a jelen idejű igealakokhoz ragasztott *-te* végződéssel képezzük. A jelen időben *-e*-re végződő igealakoknál az *-e*-t *-i*-re cseréljük. Pl.: *parla* – *parlate* „beszél – beszélt”, *vive* – *vivite* „él – élt”, *audi* – *audite* „hall – hallott”.
- A befejezett jelenidőt a *ha* segédige és a befejezett melléknévi igenév kapcsolatával képezzük. Magyarra ezt is múlt idővel fordítjuk, de hasonlóan az angolhoz, a szerkezet előidejűséget fejez ki. Pl.: *io ha parlate* „beszéltem”, *io ha vivite* „éltem”, *io ha audite* „hallottam”.
- Tőszámnevek: 1-10: *un, duo, tres, quatro, cinque, sex, septe, octo, novem, dece*; 20, 30, ..., 100: *vinti, trenta, quaranta, cinquanta, sexanta, septanta, octanta, novanta, cento*; 1000: *mille*; 13: *dece-tres*; 79: *septanta-novem*; 122: *cento vinti-duo*; 1285: *mille duo centos octanta-cinque*.
- Sorszámnevek: 1.-10.: *prime, secunde, tertie, quarte, quinte, sexte, septime, octave, none, decime*; 20., 30., ...: a tőszámnévhez hozzáadjuk az *-esime* végződést: *vintesime, trentesime, ...*; 59.: *cinquanta-none*; 198.: *cento novanta-octave*; 1331.: *mille tres centos trenta-prime*.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

Jót (itt: *Jól*) *beszélgettek* (befejezett jelen) *a nagyanyáról*. *Olvastam* (egyszerű múlt) *egy jó cikket, te olvas-tad* (befejezett jelen)? *A városok nagyok voltak* (befejezett jelen). *Süteményt szolgáltak fel* (befejezett jelen). *A tél nagyon hideg volt* (egyszerű múlt).

Lection septe / Hetedik lecke

Le die sequente le familias Scott e Hansen visitava Edinburgh. Illes iva in autobus al urbe, que depest le dece-quinte seculo ha essite le capital de Scotia. Nunc 418.000 (quatro centos dece-octo milles) homines vive in le urbe, que ha un rocca de basalto, que ha un altitude de 134 (cento trenta-quatro) metros.

Il ha multe botecas, e nostre amicos norvegian, qui non ha jammais essite in Grande Britannia, comprava multe cosas. Illes etiam visitava le ecclesias e le museos. Quando illes haveva devenite fatigate, omne le septe personas mangiava in un restaurante, ubi illes obteneva bon mangiar scotic, un bon lunch!

Postea illes iva in le urbe e parlava le un con le altere. Quando illes haveva ite duo horas, illes decideva ir in autobus a casa. Nemo de illes haveva jammais habite un tanto bon die como hodie.

Vocabulario / Szójegyzék

ir in autobus – busszal menni
urbe – nagyváros
que [ke] – itt: hogy
depost – óta
dece-quinte – tizenötödik
seculo – század
rocca – hegy, szikla
basalto – bazalt
altitude – magasság
metro – méter
qui [ki] – ki? / aki

non ... jammais [non za'ma.is] – soha
comprar – megvenni, megvásárolni
etiam – is
ecclesia – templom
museo – múzeum
quando – mikor? / amikor
devenir – válni vmivé
fatigate – fáradt
restaurant – étterem

obtener – megkapni, megszerezni
lunch – ebéd
postea – ezután, azután
le un le altere – egymást
decider – eldönteni
a casa – otthon
nemo – senki, semmi
jammais [za'ma.is] – valaha
tanto ... como – olyan ..., mint

Grammatica / Nyelvtan

- A vonatkozó névmások közül a *qui*-t személyekre használjuk „aki” értelemben. A *que* névmást nem személyekre használjuk „ami” jelentéssel, valamint személyekkel kapcsolatban, ha azokra tárgyestben („akit”) utalunk. Példák: *Le persona, qui parla, es bon.* – „A személy, aki beszél, jó.”; *Le cosa, que es hic, es un libro.* – „A dolog, ami itt van, egy könyv.”; *Le persona, que io vide, es bon.* – „A személy, akit látok, jó.”
- A régmúlt időt a *haveva* segédige és a *befejezett melléknévi igenév* kapcsolatával képezzük. Magyarra ezt is múlt idővel fordítjuk, de a szerkezet jelentésében egy már régen befejezett cselekvést / történést fejez ki. Pl.: *io haveva parlata* „beszéltem (már befejeztem)”, *io haveva vivite* „éltem (már meghaltam)”, *io haveva audite* „hallottam (már nem hallom)”.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

Már megvettük (régmúlt) a dolgot, ami akkora volt, mint a könyvek Az újságíró, aki itt ül, neve Péter. Nem hallottuk (régmúlt) a buszt. Megmondtad, hogy sosem vennéd meg az autót, amit (már) használtak (mind régmúlt).

Lection octo / Nyolcadik lecke

Hodie nostre amico laborante, sr. Hansen, es multo occupate de scriber articulos re Scotia. Quando ille ha finite un articulo, ille lo da a su sposa, qui lo commenta.

Sovente illa dice: "Isto esserea melior, si tu scribeva ..."

Pois illes discute le articulo, e quando illes concorda, sr. Hansen invia su articulo al jornal.

"Io spera que le redactor los usara," ille pensa. "Io desirarea que io poteva devenir correspondente pro mi jornal hic in iste belle pais."

Sra. Scott interrompe su pensatas: "Le the es servite!"

Durante le the nostre amicos e amicas projecta le dies sequente. Le familia Hansen retornara a Norvegia in duo dies, e pro isto le ultime duo dies es projectate assi que nostre amicos norvegian videra tote lo que illes desira, ante que illes abandona lor amicos scotic. Deman Petter e Anne viderea le paisage extra Edinburgh, e pois sr. Scott proponeva, que illes luncharea sur un collina e un prato. Omnes pensava que isto esseva un idea eminente.

Vocabulario / Szójegyzék

re – -ról, -ről

finir – befejezni, végezni

dar – adni

sposa – feleség

commentar – magyarázni

sovente – gyakran

melior – jobb

si – ha

discuter – megbeszélni

concordar – megegyezni

redactor – szerkesztő

pensar – gondolni

desirar – kívánni, óhajtani

correspondente – tudósító

belle – szép, gyönyörű

interrumper – megszakítani

pensata – gondolat

amica – barátnő

projectar – tervezni

retornar – visszatérni

pro isto – ezért

ultime – utolsó

assi – így

ante que [ante'ke] – előtt

paisage [pa.i'saʒe] – táj(kép)

extra – vmin kívül

proponer – ajánlani

lunchar – ebédelni

collina – domb

prato – mező

eminente – kimagasló, itt:

nagyon jó

Grammatica / Nyelvtan

- A folyamatos melléknévi igeneveket a jelenidőben *-a*-ra és *-e*-re végződő igéknél az *-nte*, míg az *-i*-re végződőeknél az *-ente* végződéssel képezzük. Pl.: *lege* – *legente* „olvas – olvasó”, *ama* – *amante* „szeret – szerető”, *fini* – *finiente* „végez – végző”. Ezek – akárcsak a melléknévek – a főnevek után állnak.
- A feltételes módú igéket a *főnévi igenév* után kapcsolt *-ea* végződéssel képezzük: *desirar* – *desirarea* „kívánni – kívánna, ...”, *servir* – *servirea* „felszolgálni – felszolgálna, ...”, *proponer* – *proponerea* „ajánlani – ajánlana, ...”.
- A jelen idejű szenvedő szerkezetet az *es* és az ige *befejezett melléknévi igenévi* alakjával kapcsoljuk össze: *es proponite* „ajánlva van”, *es amate* „szeretve van”, *es finite* „be van fejezve”. A szenvedő szerkezetben leírt cselekvés / történet elvégzőjét, ha olyan van, a *per* előljárával jelezhetjük: *Le auto es comprate per Petter*. „Az autót Péter vette meg.” (tkp. „Az autó Péter által van megvéve.”)

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

A feleség ebédelne a konyhában. A kocsit a városban hagyták, amikor beesteledett (szenvedő szerkezetben!). A nevető idegenvezető nem ajánlaná, hogy a múzeumot megvegye Norvégia (szenvedő szerkezetben!). A süteményt megették, a tejet pedig megitták (szenvedő szerkezetben!).

Lection novem / Kilencedik lecke

Hodie es le die ante le partita. Le duo familias se ha levate de bon hora a fin de abandonar le urbe e vider le vicinitate. Sr. Scott e sr. Hansen ha providite al lunch. Il ha multe collinas extra Edinburgh, e sur le pratos es vaccas, cavallos e oves, que mangia herba, flores e mal herba. Preter le via sta le arbores, le vetere arbores.

Quando illes ha ite per auto qualche horas, sr. Scott subito exclama: "Ilac es un bon loco, ubi nos pote lunchar! Ha nos fame?"

E omnes responde: "Si, stoppa!"

Qualque minutas de post illes sede sur un prato verde in le umbra de un grande quercio e luncha. Detra illes es alicun vaccas, que riguarda nostre amicos. Forsan illos ha fame! Inter le vaccas e le duo familias es un sepe. A causa de isto le vaccas non recipe mangiar, ma illos continua masticar le herba e pare contente con isto.

Post un tour in le paisage con multe aventuras nostre amicos retornava a casa. Le cena esseva mangiate, e le coffros esseva plenate, e de post illes se mitteva in le lectos, dormiva e soniava re le multe cosas, a que illes haveva essite presente.

Vocabulario / Szójegyzék

ante – előtt

partita – elhagyni, elmenni

de bon hora – korán (reggel)

a fin de – azért, hogy

vicinitate – szomszédság

providere a – ellátni,
gondoskodni vmről

vacca – tehén

cavallo – ló

ove – birka

herba – fű

flor – virág

mal – herba gyom

preter – mentén, hosszában

via – út, utca

arbore – fa

vetere – öreg

subito – gyorsan, azonnal

exclamar – felkiáltani

loco – hely

stoppar – megállni

depost – ezután, azután

umbra – árnyék

quercio – tölgyfa

detra – mögött

alicun – néhány

forsan – talán

inter – között

sepe – kerítés, sövény

a causa de – miatt

ma – de

continuar – folytatni

masticar – rágni

parer – megjelenni

contente – tartalom

tour [tu:r] – túra, séta

aventura – kaland

cena – vacsora

plenar – megtölteni

mitter se – lefekszik (aludni)

soniar – álmodni

esser presente a – jelen lenni

vhol

Grammatica / Nyelvtan

- A felszólító mód olyan mint a kijelentő mód jelen idejű igealakja, de nem állhat előtte alany: *continua!* „folytasd!”, *stoppa!* „állj!”.
- A múlt idejű szenvedő szerkezetet az *esseva* és az ige *befejezett melléknévi igenévi* alakjával képezük: *esseva masticate* „le volt rágva”, *esseva amate* „szeretve volt”.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

A füvet lelegelte a ló (múlt idejű szenvedő szerkezettel!). Edd az ebédet, Apa! Ki szeretné tölteni a borítékot. A könyvet a nagyapa veszi meg (jelen idejű szenvedő szerkezettel!), aki még sohasem olvasta azt. A táská az asztalra volt téve. A templomot az emberek mutatták be (múlt idejű szenvedő szerkezettel!), akik a városban éltek.

Lection dece / Tizedik lecke

Hodie es le die del partita. Nostre amicos norvegian debe abandonar un del paisés le plus belle in le mundo, Scotia. Isto ha essite le viage le melior jammais. Le familia Hansen ha passate septe dies meraviliose apud lor amicos multo hospital.

Hodie illes jenta plus rapidamente que le altere dies, proque le familia Hansen debe volar per avion retro a Norvegia, e pro isto illes debe esser in le aeroportto de bon hora. Illes abandona le casa del familia Scott e va al aeroportto.

“Mille gratias pro le vacantias le plus deliciose jammais”, dice sr. Hansen. “Nos non jammais oblidara isto”.

Le septe personas dice “adeo” le unes al alteres. Le familia Hansen monstra lor passaportos e va verso le avion. Nostre amicos scotic face signos a illes.

“Visita nos olim!” sr. Hansen crita.

Le familia Scott nuta. Nostre amicos norvegian ascende le avion e ab le fenestras illes face signos. Anne ha lacrimas in le oculos.

Le motores del avion se pone in marcha, e illo comencia mover se. Al fin illo se eleva con le familia Hansen, durante que sr. Scott, su sposa e lor infante Andy lo vide disparer a transverso del nubes.

In le avion nostre amicos norvegian sede e pensa al multe cosas, a que illes ha essite presente, al viage que illes non oblidara jammais, e al familia Scott que ha essite le homines le plus hospital in le tote mundo.

Vocabulario / Szójegyzék

le plus – a legtöbb

mundo – világ

le melior – a legjobb

passar – itt: eltölteni

meraviliose – csodálatos

apud – együtt, között

hospital – vendégszerető

rapide – gyors

que – itt: mint

volar – repülni

retro a – vissza vmhez

vader (va) – menni

mille – ezer

vacantias – szabadság, szünidő

deliciose – csodálatos

oblidar – elfelejteni

adeo – vizontlátásra, „agyő”

passaporto – útlevél

verso – irányába(n), felé

olim – egyszer

critar – kiáltani

nutar – bólintani

ascender – felszállni

fenestra – ablak

lacrima – könnycsepp

oculo – szem

motor – motor

poner se in marcha – elindulni

mover se – mozogni

al fin – végül

elevar se – felemelkedni

durante que – mialatt, amíg

infante – gyerek

disparer – eltűnni

a transverso de – keresztül

nube – felhő

Grammatica / Nyelvtan

- Melléknévek fokozását a *plus* (középfok) és a *le plus* (felsőfok) szavakkal végezzük, melyeket a fokozandó szó *elé* helyezzük: *rapide* – *plus rapide* – *le plus rapide* „gyors – gyorsabb – leggyorsabb”. Hasonlóan járunk el a határozószavakkal is: *rapidemente* – *plus rapidamente* – *le plus rapidamente* „gyorsan – gyorsabban – leggyorsabban”.
- Néhány szónak rendhagyó a fokozása: *bon* – *melior* – *le melior/le optime* „jó – jobb – legjobb”; *ben* – *melio* – *le melio* „jól – jobban – legjobban”; *mal* – *pejor* – *le pejor* „rossz – rosszabb – legrosszabb”; *mal* – *pejo* – *le pejo* „rosszul – rosszabbul – legrosszabbul”; *grande/magne* – *major* – *le major/le maximo* „nagy – nagyobb – legnagyobb”; *parve* – *minor* – *le minor/le minime* „kicsi – kisebb – legkisebb”.
- Az abszolút felsőfokot melléknéveknél az *-issime*, határozószóknál az *-issimo* végződés hozzáadásával képezhetjük, melynek jelentése „nagyon, különösen”: *carissime* „nagyon kedves”, *benissimo* „különösen jól”.

Problema / Gyakorlat

Fordítsd le interlinguára!

A különösen finom süteményt ették meg (szenvédő szerkezettel!). Az autó volt a leggyorsabb. A legöregebb fa ad árnyékot. A fűnek van a legzöldebb színe. Ő (hn) az ő (hn) levelét hamarabb kapta meg, mint ahogy az ő (nn) levelét megkapta (előidejűség!). A legkisebb gyerek volt a legkedvesebb.

Texto un / Első szöveg

Le granpatre e granmatre de Petter e Anne ha un ferma, e le familia Hansen les visita.

Petter: *Nunc nos de novo es hic. Illo es un bon ferma.*

Sr. Hansen: *Si, si! Ma ubi es granpatre?*

Petter: *Io non sape. Forsan ille conta contos al infantes. Ille lo ama. Qui es, qui canta iste belle canto?*

Granmatre: *Il es vostre granpatre. Ille sede sur le banco in le jardin e narra re omne cosas. Mesmo le aves audi su contos.*

Anne: *Nos ira a ille.*

(In le jardin es granpatre e quatro infantes. Omnes es gaudiose.)

Granpatre: *Bon die, Petter e Anne!*

Anne: *Bon die, granpatre! Nos credeva que tu haveva ite al citate, usque nos audiva tu voce.*

Granpatre: *Ha, ha! Prende un pomo!*

Petter: *Gratias! Como pote tu seder in iste calor e narrar?*

Granpatre: *Io ha un vitro con aqua hic! Io non ha labor a facer. E pro isto io narra. Comprende vos?*

Petter e Anne: *Si! Narra un breve conto, per favor!*

Granpatre: *Con placer!*

(E ille narra, durante que le sol arde con su radios calide. Quando ille ha finite, ille demanda a su sposa:)

Granpatre: *Quando nos lunchara?*

Granmatre: *A 12 horas, al mediedie.*

Granpatre: *Bon! Allora nos ha multe tempore. Io propone que nos bicycla al station pro vider le trainos. Ma io non ha billetes pro le traino!*

Anne: *Un bon idea, granpatre. Illo essera amusante! Ha tu un bicyclo que tu pote prestar nos?*

Granpatre: *Naturalmente!*

(Illes va al station in le citate.)

Granpatre: *Nos pote regardar trainos e le Granpatre:* *Nos pote regardar trainos e le hic. E nos non besonia billetes pro regardar!*

Petter: *Le viro con le longe barba, le capillos blonde e le can blanc, ille es amusante. Ille ha troppo de bagage e multe problemas!*

Anne: *Si, ha, ha! Io crede que ille debe attender al traino sequente.*

Granpatre: *(un subite crito) Vide in alto al celo! Centos de aves con longe collos se ha colligite. Qual vista! Io non durante mi vita ha jammais vidite tanto multe aves. Isto es phantastic. Vide per mi binoculo! On pote facilmente vider los per illo!*

(Ma post cinque minutas le aves de novo ha disparite.)

Petter: *Qual impression! Il es triste que nos non haveva un apparatus photographic. Io suppose que nos non videra jammais un tal vista de novo.*

Granpatre: *Si, Petter, ma le multe homines non oblida iste vista.*

Anne: *Non pote nos sequer le ferrovia al casa, granpatre?*

Granpatre: *Si, Anne.*

(E illes bicycla a casa.)

Vocabulario / Szójegyzék

<i>ferma</i> – farm	<i>sposa</i> – feleség	<i>deber</i> – kell vmit tenni
<i>de novo</i> – ismét, újból	<i>quando</i> – mikor?, amikor	<i>attender</i> – várni vmire
<i>saper</i> – tudni	<i>mediedie</i> – dél (<i>napszak</i>)	<i>subite</i> – hirtelen
<i>contar</i> – mondani, elmesélni	<i>alora</i> – tehát, akkor, nos	<i>criso</i> – kiáltás
<i>conto</i> – történet, mese	<i>bicyclar</i> – kerékpározni	<i>in alto</i> – fel(felé)
<i>qui</i> – ki?, aki	<i>station</i> – állomás	<i>celo</i> – ég(bolt)
<i>cantar</i> – énekelni	<i>pro</i> – -nak, -nek	<i>cento</i> – száz
<i>canto</i> – dal	<i>traino</i> – vonat	<i>collo</i> – nyak
<i>banco</i> – pad	<i>billet</i> – jegy	<i>colliger</i> – (össze)gyűjteni
<i>mesmo</i> – ahogy, hasonlóképpen	<i>amusanle</i> – mulatságos, vicces	<i>qual</i> – melyik? amelyek
<i>ave</i> – madár	<i>bicyclo</i> – kerékpár	<i>vista</i> – kilátás, látvány
<i>creder</i> – hinni	<i>prestar</i> – kölcsönadni	<i>vita</i> – élet
<i>usque</i> – amíg, -ig	<i>naturalmente</i> – természetesen	<i>tanto</i> – így
<i>voce</i> – hang	<i>ascender</i> – emelkedik	<i>phantastic</i> – fantasztikus
<i>pomo</i> – alma	<i>descender</i> – süllyed	<i>per</i> – itt: vmin keresztül
<i>como</i> – hogy?, ahogy	<i>besoniar</i> – szükségesnek lenni	<i>binoculo</i> – távcső
<i>calor</i> – hő(ség)	<i>viro</i> – férj	<i>facile</i> – egyszerű
<i>vitro</i> – üveg	<i>longe</i> – hosszú	<i>per</i> – vmi segítségével
<i>aqua</i> – víz	<i>barba</i> – szakáll	<i>impression</i> – benyomás, impresszió
<i>labor</i> – munka	<i>capillo</i> – hajszál	<i>triste</i> – szomorú
<i>comprender</i> – érteni	<i>blonde</i> – szőke	<i>apparato photographic</i> – fényképezőgép
<i>breve</i> – rövid	<i>can</i> – kutya	<i>tal</i> – így, ily módon
<i>per favor</i> – kérem, kérlek	<i>blanc</i> – fehér	<i>ferrovia</i> – vasút
<i>sol</i> – nap (<i>égitest</i>)	<i>troppo</i> – túl sok	
<i>arder</i> – égni, izzani	<i>bagage</i> – bőrönd	
<i>radio</i> – (nap)sugár	<i>problema</i> – probléma	

Texto duo / Második szöveg

Nos es in le Pyreneos, un catena de montanias in le sud de Europa. Roberto e Maria se ha promenata a un laco large, que es in un altitude de 700 (septe centos) metros supra le mar. Montanias circumfere le laco, e pisces nata in le aqua calme. Nulle homines es apud le laco iste vespere, mesmo si le natura es multo belle. Le luna brilla con un lumine clar e illumina le laco. Il es obscur. Roberto e Maria vide trans le laco. Presso illes es arbores, cuje brancas non se move, e flores, cuje folios tocca le terra, e cuje odor se misce con le aere pur. Qual belle vespere, como in un sonio!

“Lassa nos vader al altere latere del laco,” Roberto dice. E sin parolas illes comencia vader preter le laco. Le stellis brilla in le nocte.

Plus tarde nostre amicos espaniol sede sur un banco.

Maria: *Iste vista es rar. Nihil se move, e hic es completamente quiete.*

Roberto: *Nos memorara iste die sempre. Nos forsan es le sol homines, qui ha vidite isto. No! Vide le puncto sur le laco. Un homine qui pisca. Ille probabilemente pisca cata vespere.*

(Le barca se aproxima a Maria e Roberto.)

Le viro: *Bon vespere, car amicos!*

Roberto: *Bon vespere, senior! Ha vos capturata qualche pisces?*

Le viro: *No, non un sol. Ma illo es indifferente. Io gaude de navigar sur le laco.*

Maria: *Nos vos comprende! On pote sentir le aere pur, e le aqua es multo pacific.*

Le viro: *Si, senioreta (srta.)! Ma, si io debe demandar: Que face vos hic?*

Maria: *Nos riguarda le montanias e le atmosphaera! Ha vos finite piscar? Pois vos pote accompaniar nos retro al village.*

Le viro: *Io ha quasi finite, srta.! Per favor, attende a me!*

Roberto: *Si, si!*

(Le viro fini su labor e naviga al ripa del laco, ubi ille abandona le barca, e nostre tres amicos va verso le village.)

Vocabulario / Szójegyzék

le Pyreneos – Pireneusok
catena – lánc
montania – hegy
promenar se – sétálni
large – széles
supra – felett
mar – tenger
circumferer – körbevenni
pisce – hal
natar – úszni
calme – nyugodt
nulle – senki
mesmo si – annak ellenére
natura – természet
luna – hold

lumine – fény
clar – tiszta
illuminar – (be)világítani
obscur – sötét, homályos
trans – keresztül, túl
presso – közelében
branca – gally, ág
folio – levél (növényen)
toccar – érinteni
terra – föld
odor – szag, illat
miscer – (össze)keverni
aere – levegő
pur – tiszta
sonio – álom

lassar – hagyni, engedni
latere – vminek az oldalán
sin – nélkül
parola – szó
stella – csillag
nocte – éjszaka
tarde – késő(n)
espaniol – spanyol
rar – ritka, ritkán
nihil – semmi
complete – teljes
quiete – csendes
memorar – emlékezni
sol – az egyetlen
puncto – pont

piscar – horgászni

probabile – valószínű, lehetséges

cata – minden (egyes)

barca – csónak

approximar se – megközelíteni

capturar – elkapni, megfogni

importar – fontosnak lenni

il non importa – nem fontos

gauder de – élvezni, boldognak lenni

navigar – navigálni, hajózni

sentir – érezni

pacific – békés, csendes

seniorita – kisasszony

atmosfera – atmoszféra

village – falu

quasi – közel(i)

ripa – perem, szél

Texto tres / Harmadik szöveg

In un angulo del bibliotheca nos trova nostre amico, Sr. Interlingua. Nos le interrompe in le lectura de un manual.

Nos: Excusa que nos te disturba, ma nos ha qualche questiones re interlingua.

Sr. Interlingua: Bon! Io pote leger le resto del libro plus tarde. Demanda!

Nos: Primo, es il ver que interlingua es facile a apprender pro gente de omne nationes?

Sr. Interlingua: Si, interlingua es basate sur le vocabulos international, que se origina del linguas sequente: anglese, germano, francese, espaniol, italiano, portugese e russo. Iste linguas es diffundite in tote le mundo, e si on cognosce un de iste linguas, interlingua non es difficile, proque on ja cognosce multe parolas.

Nos: Il es mentionate que ja existe un grande numero de linguas auxiliar.

Sr. Interlingua: Correcte, ma omne iste linguas, excepte interlingua, es linguas artificial. Interlingua es un lingua natural, sin elementos artificial, illo es elegante e international, e quando vos parla interlingua, le population in p.ex. (per exemplo) Espania e Italia vos comprende, mesmo si illes non antea ha apprendite interlingua. Illo es simile al linguas romanic, e le maniera de pronunciar le vocabulos es anque simile a iste linguas.

Vostre linguas es ric de parolas estranier, e sovente vos non cognosce le signification de iste parolas. Per interlingua vos apprende isto. On pote dicer que interlingua con su ricchessa de parolas international es le clave a vostre linguas national.

Nos: Que es le objecto de interlingua?

Sr. Interlingua: Le objecto de interlingua es adjutar gente ab omne paisas con le communication international. Le linguas mundial, anglese etc. (et cetera), non es facile a apprender e usar pro omne homines. Le gente pote unir se e usar interlingua, e con isto illes pote comunicar sin problemas. Le personas, a qui illes parla, les comprende. Isto es utile e importante pro le pace, e il non es necesse traducer documentos pace, e il non es necesse traducer documentos interlingua on ha construite un ponte lingual inter le populationes del mundo.

Vocabulario / Szójegyzék

angulo – sarok
bibliotheca – könyvtár
trovar – megtalálni
lectura – (fel)olvasás
manual – kézikönyv
excusa! – elnézést!
disturbar – zavar
question – kérdés
resto – maradék
primo – elsődleges
ver – igaz(ság)
apprender – tanulni
gente – nép
nation – nemzet
basar – alapozni
vocabulo – szószeret, szóincs
international – nemzetközi
originar se de – ered vmiből

latino – latin
germano – német
francese – francia
italiano – olasz
portugese – portugál
russo – orosz
diffunder – terjed
cognoscer – (meg)ismerni
difficile – nehéz, fárasztó
jam – már
exister – létezik
grande – nagy
numero – szám
auxiliar – segéd-, segítő
correcte – helyes, korrekt
excepte – kivéve
artificial – mű, mesterséges
mentionar – megemlíteni

etc. – stb.
natural – természetes
elemento – elem
elegante – elegáns, finom
population – népesség
p.ex. – pl.
Espania – Spanyolország
Italia – Olaszország
antea – korábban
simile a – hasonló vmihez
romanic – újlatin
pronunciar – kiejteni
ric – gazdag
estranier – idegen
signification – jelentés
ricchessa – gazdagság
clave – kulcs
national – nemzeti

objecto – tárgy, dolog

adjutar – segíteni

communication –

kommunikáció

mundial – világ-

unir – egyesíteni

communicar – kommunikálni

utile – hasznos

importante – fontos

pace – béke

nesesse – szükséges

traducer – fordítani

documento – dokumentum

plure – számos, több

construer – épít, konstruál

ponte – híd

lingual – nyelvi

Texto quatro / Negyedik szöveg

Sr. Interlingua es le redactor de un revista quotidian, i.e. (isto es) un revista que appare cata die. Ille sede a su computador.

Sr. Interlingua: Quante paginas ha le numero que apparera deman?

Jornalista A: Circa dece-duo, sr. redactor! Io ha editate un breve curso de interlingua pro norvegianos. Non pote nos usar lo in le magazin?

Sr. Interlingua: Sin dubita! Io sape que tu es un bon inseniator, qui sape como on debe ben inseniar. Nos publicara un poco del curso cata die pro un periodo.

Jornalista A: Un bon idea. Quante paginas pote io usar pro le curso?

Sr. Interlingua: Un in cata numero. Io va scriber un parve articulo pro informar nostre lectores re le curso. E alora nos pote sperar que un grande multitude de homines apprendera interlingua. Il ya es un grande avantage parlar un lingua international, e illo certo es un auxilio pro communicar.

Jornalista B: Non oblida que il es anque plus facile corresponder con un homine, quando le lingua, que on usa, es le secunde lingua pro omnes. On besonia un tal lingua pro le battalia contra le multe problemas lingual in le mundo. Interlingua contine parolas commun, e io sempre proba convincer mi amicos que illes debe aprender lo. Io les informa super interlingua e da consilios e informationes.

Sr. Interlingua: Bon! Interlingua es incredibilmente facile e immensamente utile pro omnes. Multe homines crede que illo es impossibile, ma si on compara interlingua con un qualcunque del linguas que es le base de illo, illo es un meraviglia. On comprende un grande numero de vocabulos in un lingua estranier sin cognoscer lo.

Jornalista A: Dice me un cosa: Qui discoperiva interlingua?

Sr. Interlingua: Interlingua nasceva in le anno 1951, post 27 annos de labor e recerca. On habeva examinate le grande linguas mundial e discoperiva que tote iste linguas habeva irregularitates. Ma post remover istos, restava le lingua international con poc regulas e nulle irregularitates. On pote solmente admirar le travalio del scientistas e professores de linguas, le travalio eccellente que on appellava interlingua. Le valor de iste travalio supera omne cosas. Il es un satisfaction haber un lingua, con le qual on pote communicar con omne homines. Quotidianmente io recipe litteras de homines, qui opina que interlingua es un perla inter linguas. Interlingua pertine a omnes, e omnes pote usar lo in breve tempore.

Jornalista B: Qual belle parolas! Si, le valor cunque persona a consentir con tu opiniones. Nulles se oppone! Ma tote lo que tu dice, es ver. Permite me dicer que tu es un bon orator.

Sr. Interlingua: Multe gratias! Nos concorda que interlingua es multo utile pro le communication international, e que nos pote recommendar a omne nostre lectores aprender lo immediatamente. Lassa nos comenciar scriber...

Vocabulario / Szójegyzék

revista – folyóirat
quotidian – napi
i.e. – azaz
apparer – megjelenni
computator – számítógép
quante – mennyi
pagina – oldal
editar – szerkeszteni
curso – tanfolyam

norwegian – norvég
dubita – kétség
inseniator – tanár
inseniar – tanítani
publicar – kiadni (lapot)
poco – egy kicsi(t)
periodo – időszak
informar – tájékoztatni
lector – olvasó

multitude – tömeg
ya – valójában
avantage – előny
certo – biztos(an)
auxilio – segítség
corresponder – levelezni
battalia – harc
contra – ellen
container – tartalmazni

commun – közös
probar – próbálni
convincer – meggyőzni
informar – tájékoztatni
consilio – tanács
information – információ
incredibile – hihetetlen
immense – óriási
impossibile – lehetetlen
comparar – összehasonlítani
qualcunque – bárki, bármi
base – alap
merabilia – csoda
discoperir – felfedezni
nascer – megszületni

recerca – kutatni
examinar – megvizsgálni
irregularitate – rendhagyóság
remover – eltávolítani
restar – maradni
poc – kevés
regula – szabály
admirar – csodálni
travalio – munka
scientista – tudós
professor – (egyetemi) tanár
excellente – kiváló
appellar – hívni
valor – érték
superar – felülmúlni

satisfaction – elégedettség
opinar – véleményezni
perla – gyöngy
pertiner a – tartozni vmihez
persuader – meggyőzni,
rábeszélni
consentir – megegyezik
opinion – vélemény
opponer – ellenezni
permitter – enged(élyez)ni
orator – szónok
concordar – megegyezni
recommendar – ajánlani
immediatemente – azonnal,
rögtön

Texto cinque / Ötödik szöveg

Il non veni como un nova, que isto es le ultime lection del curso, e que il non ha ulteriores. Tu ha succedite facer omne dece-cinque lectiones. Nunc tu debe mesme continuar tu studio de interlingua, e – isto es superflue mentionar ancora un vice – tu devenira sorprendite que illo es tanto facile. Como studente de interlingua tu supporta anque le travalio del varie societates pro interlingua, que es situate trans le tote mundo.

Lor scopo de labor es que omnes – patre e matre, filio e filia, soror e fratre – apprendera interlingua como lingua de communication international. In le scholas, in le universitates, in le institutos etc. on debe inseniari le alumnos in lor lingua materno e in interlingua. Il pote esser garantite que le studio de interlingua non es inusabile. Si juvenes e veteres aprende iste lingua simple e international, illes non habera problemas de comprender le unes le alteres.

Isto presuppone practic e bon manuales e dictionarios in le linguas national. Iste libros e quadernos naturalmente differera in le maniera de inseniamento. Si le alumnos es diligente e ha interesse de aprender le lingua, le material del libros essera un bon instrumento pro attinger isto. Instructores trans le integre mundo pote instruer infantes e parentes, assi que interlingua attinge omnes.

Le besonio pro un lingua como interlingua es grande. Per travalio commun interlingua vincera como lingua de communication international. Le solution del problema lingual concerne omnes, e per le iniciativas in omne paisas interlingua rapidamente se diffunde.

Un del cosas le plus importante es informar le populo in cata pais, que existe un lingua international. Isto es facite per debattos public, per articulos in jornales, per Internet etc. e sempre con le scopo que interlingua ganiara le “lucta” como victor.

Le presente situation international de linguas es difficile, e pro isto le successo e progressos de interlingua in le futuro essera remarcabile, si omnes dirige lor attention al problema. Sin dubita, interlingua essera eligite como lingua de communication international e se developpara a esser le maxime adjuta pro omnes.

Bon placer con tu studio de interlingua, e a revider in le Union Norwegian pro Interlingua!

Vocabulario / Szójegyzék

nova – itt: hír
ulterior – utolsó
succeder – sikerülni
studio – tanulmány
superflue – felesleges
surprender – meglepődni
studente – tanuló
supportar – támogatni
varie – különböző
societate – társadalom
situate – elhelyezkedni
scopo – hatókör, kiterjedés
filio – fia vkinek
filia – lánya vkinek
soror – lánytestvér
fratre – fiútestvér
schola – iskola
universitate – egyetem
instituto – intézet
materno – anyai
garantir – szavatolni
inusabile – használhatatlan
juvene – ifjú, fiatal

simple – egyszerű
presupponer – feltételezni
practic – praktikus
dictionario – szótár
quaderno – jegyzetfüzet
differer – eltérni, különbözni
inseniamento – tanítás, oktatás
consister (de) – áll vmiből
materia – anyag, tartalom
diligente – szorgalmas
interesse – érdeklődés
instrumento – eszköz
instructor – tanár
integre – teljes
instruer – vezetni, tanítani
parentes – szülők
attinger – megvalósítani
ancora – még
vice – -szor, -ször
besonio – szükség
vincer – nyerni
solution – megoldás
concerner – aggodalom

iniciativa – kezdeményezés
populo – emberek, nép
debato – vita
public – nyilvános
ganiar – nyerni
lucta – küzdelem
victor – győztes
presente – jelen
situation – helyzet
successo – siker
progresso – haladás, folyamat
futuro – jövő
remarcabile – figyelemre méltó
diriger – utasít, vezet
attention – figyelem
eliger – választani
developpar – fejleszteni
adjuta – segíteni
bon placer – élvezni
a revider – viszontlátásra
union – egyesület

Traduction final / Utolsó fordítás

Záróvizsgaként próbáld lefordítani interlinguára!

Skóciai látogatása alatt az újságíró Hansen számos cikket írt az országról az újságjába. A cikkeket interlinguául írta (*szervedő!*), mert emberek milliói ismerik ezt a nyelvet. Ezért Hansen úr cikkét az egész világban olvasták (*szervedő!*) és az újságot minden nemzetnek elküldték (*szervedő!*). Így minden ember bármelyik országból tudott kommunikálni mindenkivel. Az újság a nemzetközi kommunikáció egy fontos és hasznos eszköze.

A szerkesztő Hansen úr összes cikkét felhasználta az újságban, amelyet naponta adnak ki. Hansen úr nagyon szorgalmas volt és érdekes anyagokat írt. A cikkeket légitávként küldte (*szervedő!*) Oslóba, ahol a szerkesztő él. Aztán kiadták azokat (*szervedő!*) naponta.

Postscripto / Utószó

Gratulálunk! Elvégezted az interlingua segédnyelv kezdő tanfolyamát. Jelenleg kb. 750 szót tanultál meg. A nyelvtan egészét természetesen nem ismered még teljes részleteiben, de a legfontosabb témákkal tisztában vagy. Amennyiben a későbbiekben el szeretnéd mélyíteni a tudásodat, azt javasoljuk, hogy tanulmányozd az interlingua irodalmat.

Ha úgy gondold, beléphetesz valamelyik nemzeti interlingua szövetségbe (sajnos jelenleg még nincs magyar szövetség) a neved, címed és e-mail címed elküldésével. A belépéssel egyúttal a Nemzetközi Interlingua Szövetség (*Union Mundial pro Interlingua – UMI*) tagjává is válsz. Ezzel megkapod a lehetőséget, hogy szerte a világban interlinguát tanuló vagy beszélő emberekkel kommunikálj. Így könnyen találhatsz magadnak interlinguát értő barátokat az egész világból, akár az interneten keresztül is.

AZ UMI nemzetközileg terjesztett folyóirata a *Panorama*, ezen kívül léteznek, helyi vagy regionális kiadványok is, mint például Skandináviában az *Actualitates*. Gazdag interlingua nyelvű könyvtár áll rendelkezésedre, valamint részt vehetsz nemzetközi interlingua konferenciákon is ahol a nyelv segítségével újabb barátokat találhatsz. Az éves tagsági díj tartalmazza a nemzetközi és általában a helyi kiadású folyóiratokat is, díja 15 és 25 euró között van.

Már megtanultad az interlingua alapjait. Ennek segítségével könnyebben fogsz más idegen nyelveket is megérteni, főként olyan nyelveket, amelyek a latinból származnak, mint például az olaszt, a spanyolt, a portugált és a franciát.

A szavak megértését is fejlesztheted, ha elemzed az alkotóelemeit. Példa legyen a *conspiration*, ahol a *con* az „együtt”, a *spirar* pedig „lélegezni” jelentésű – így a *conspiratores* „együtt lélegzők”-et jelent. A *pan* „kenyér” jelentésű, így a *companiones* „kenyeret együtt evők”-et jelent.

Évszázadokkal ezelőtt Európában a tudomány és a művészet nyelve a latin volt. Ha orvos vagy, vagy biológus, jogász, pszichológus nyelvész esetleg pap, felismerheted, hogy mekkora mennyiségű információhoz juthatsz az interlingua segítségével. És így számos más szakmákhoz is.

Az interlingua kezédbe adja a kulcsot az ajtóhoz.

Multe gratias pro tu attention, e bon placer con le studio.

Le inseniator

Clave / Megoldások

Lection 1 / 1. lecke

Illes joca. Illes scribe le littera. Anne sede in le confortabile e lege le magazin. Petter es un nomine. Le catto anque habita in le casa.

Lection 2 / 2. lecke

1. Si, isto es un libro. 2. No, isto es un sedia. 3. No, isto es un casa. 4. No, isto es un magazin. 5. Isto es un catto. 6. Isto es un porta. 7. Isto es un horologio. 8. Si, isto es un lecto. 9. Si, isto es un littera. 7. Isto es un tecto.

Lection 3 / 3. lecke

Ille narrava la super illos. Illo non pote parlar a ille. Illos es calide. Illa da lo a nos. Illa prende lo. Ille joca con illa. Illo audiva la.

Lection 4 / 4. lecke

Ille comenciara inviar invitationes. In quatro dies illa les visitara. Ille recipeva le jornal. Ante duo dies le littera iva per avion a Scotia. Deman granpatre vos monstrara le nove coffros. Le jornalistas es occupate. Hodie es jovedi, e matre se gaudera a deman, venerdi.

Lection 5 / 5. lecke

Illes visitara le casa de granmatre. Le cameras del casa es grande. Le flores del jardin habeva multe colores: nigre, verde e jalne. Nos usa vostre horologios. Le porta del camera es rubie. Le citates de mi pais es ancian.

Lection 6 / 6. lecke

Vos ha narrate ben super granmatre. Io legeva un bon articulo, ha tu lo legite? Le citates ha essite grande. Illes ha servite torta. Le hiberno esseva multo frigide.

Lection 7 / 7. lecke

Nos habeva comprate le cosas, que esseva tanto grande como libros. Le jornalista, qui sede illac, ha le nomine Petter. Nos non habeva audite le autobus. Tu habeva dicite, que ille non habeva jammais comprate le auto, que habeva essite usate.

Lection 8 / 8. lecke

Le sposa luncharea in le cocina. Le auto abandonarea le urbe, quando il habeva devenite vespere. Le guida ridente non proponera, que le museo es comprate per Norvegia. Le torta es mangiate, sed le lacte es bibite.

Lection 9 / 9. lecke

Le herba esseva masticate per le cavallo. Mangia le jentaculo, patre! Ille plenarea le enveloppe. Le libro es comprate per granpatre, qui non lo jammais legera. Le tasca esseva ponite super le tabula. Le ecclesia esseva monstrate per le homines, qui habitava in le urbe.

Lection 10 / 10. lecke

Le torta deliciosissime esseva mangiate. Le auto esseva le plus rapide. Le arbore le plus vetere da umbra. Le herba ha le color le plus verde. Illa habeva recipite le littera de ille plus rapidamente que ille recipeva le littera de illa. Le infante le minor esseva le plus car.

Traduction final / Utolsó fordítás

Durante su visita in Scotia (le) jornalista Hansen scribeva multe articulos re (super) le pais a su jornal. Le articulos esseva scribe in interlingua, proque milliones de homines comprende iste lingua. A causa de isto le articulos de sr. Hansen es legite in le integre (tote) mundo, e le jornal es inviate a lectores in omne nationes. Assi homines ab un qualcunque pais pote communicar con omnes. Le jornal es un instrumento importante e utile pro communication international.

Le redactor usava omne le articulos de sr. Hansen in le jornal, que appare quotidianmente. Sr. Hansen esseva multo diligente e scribeva material interessante. Le articulos esseva inviate per avion a Oslo ubi le redactor habita. Pois illos esseva publicate cata die.

Le essentia del grammatica / Nyelvtani összefoglaló

Kiejtés és hangsúly

Lásd az erről szóló külön fejezetet a könyv elején!

Főnevek

Un melodia, un animal, un patre, un matre, le libro, le errores = ‘egy dallam, egy állat, egy apa, egy anya, a könyv, a hibák’. A névelők (a határozatlan *un*, a határozott *le*) állandóak, nem változnak többes számban, és nincsenek eseteik sem.

Le melodia – le melodias; un generation – duo generationes; un artichoc – duo artichoches = ‘a dallam – a dallamok; egy generáció – két generáció; egy articsóka – két articsóka’. A főnevek többes számban magánhangzók után *-s*-re végződnek, mássalhangzók után pedig *-es*-re. Ha a szó egyes számban *-c*-re végződik, többes száma *-ches* lesz.

Io da le libro del patre al matre = ‘Odaadom az apa könyvét az anyának.’ A birtokviszonyt a *de* előjáróval, a részes esetet pedig az *a*-val képezzük. A *de le* összevonható *del*, az *a le* pedig *al* formába.

Melléknevek

Le brave soldato – le brave soldatos; le brave matre – le brave matres = ‘A bátor katona – a bátor katonák; a bátor anya – a bátor anyák’. A melléknevek változatlanok, nem változnak sem személyben, sem számban, és nincsenek eseteik sem.

Fokozás: *Brave – plus brave – le plus brave* = ‘bátor – bátrabb – legbátrabb’. A közép fokot a *plus* szóval, a felső fokot a *le plus* szerkezettel képezzük.

Rendhagyó fokozású melléknevek: *bon – melior – optime* = ‘jó – jobb – legjobb’; *mal – pejor – pessime* = ‘szegény – szegényebb – legszegényebb’; *grande – major – maxime* = ‘nagy – nagyobb – legnagyobb’; *parve – minor – minime* = ‘kicsi – kisebb – legkisebb’. A rendhagyó alak mellett természetesen a szabályos alakok is használhatók (pl. *grande – plus grande – le plus grande*).

Le brave soldato, un libro interessante = ‘a bátor katona, az érdekes könyv’. A melléknevek állhatnak a főnevek előtt és után is.

Határozók

Határozókat melléknevekből képezhetünk, általában a *-mente* (*c* után *-amente*) képzővel: *natural – naturalmente* = ‘természetes – természetesen’; *clar – clarmente* = ‘tisztá – tisztán’; *photographic – photographicamente* = ‘fényképszerű – fényképszerűen’. Egyes melléknevekből *-e* → *-o* végződés cserével képezhetjük a határozót: *certe – certo* = ‘biztos – biztosan’. Van néhány rendhagyóan képzett alak is: *bon – ben* = ‘jó – jól’; *melior – melio* = ‘Szegény – szegényen’; *mal – mal* = ‘rossz – rosszul’; *pejor – pejo* = ‘rosszabb – rosszabbul’.

Névmások

Személyes névmások: *io, tu, ille / illa / illo; nos, vos, illes / illas / illos* = ‘én, te, ők; mi, ti, ők’. A *vos* használatos magázó/önöző jelentésben egyes és többes számban is. Tárgyesetű alakok: *me, te, ille / illa / illo; nos, vos, illes / illas / illos* = ‘engem, téged, őt; minket, titeket, őket’. Ez utóbbi formák használatosak előjárók után is.

Visszaható névmások: *me, te, se; nos, vos, se* = ‘magam, magad, magát, magunkat, magatokat, magukat’. Csak harmadik személyű alakjukban (ami mindkét számban azonos: *se*) térnek el a tárgysetű alakoktól.

Birtokos névmások kétféleképpen lehetnek, a birtok előtt állók és az önállóan állók. A birtok előtt állók alakjai: *mi, tu, su; nostre, vostre, lor* = 'az én én ...-m, a te ...-d, az ő ...-ja/-je; a mi ...-nk, a ti ...-tok/-tek/-tök, az ő ...-k'. Önálló formái: *le mie, le tue, le sue; le nostre, le vostre, le lore* = 'az enyém, a tiéd, az övé; a miénk, a tiétek, az övéké'. Ez utóbbiak állhatnak többes számban is.

Az általános alany alakja az *il* névmás: *il niva* = 'havazik'; *il face frigido* = 'hideg van'. Az *il + haber* kapcsolattal fejezhetjük ki a magyar 'van valami' szerkezetet: *Il ha plure nove studentes in le schola iste anno.* = 'Sok új diák van ebben az évben az iskolában.'

A határozatlan névmás az *on*: *on crede* = 'az ember hisz'; *on spera* = 'reméljük'.

Számok

Tőszámnevek: *un, duo, tres, quatro, cinque, sex, septe, octo, novem, dece* = '1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10'; *dece-un, dece-duo, dece-tres, ..., dece-novem* = '11, 12, 13, ..., 19'; *vinti, trenta, quaranta, cinquanta, sexanta, septanta, octanta, novanta* = '20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90'; *cento, mille, million, miliardo* = '100, 1000, 1 000 000; 1 000 000 000'.

Sorszámnevek: *prime, secunde, tertie, quarte, quinte, sexte, septime, octante, novante, decime* = '1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10.'; *vintesime, trentesime, ...* = '20., 30., ...'

Igék

Esser – es – esseva – ha essite = 'lenni – vagyok/vagy/van/vagyunk/vagytok/vannak – voltam/voltál/volt/voltunk/voltatok/voltak (egyszerű múlt) – voltam/voltál/volt/voltunk/voltatok/voltak (befejezett jelen)'. *Essera – essera* = 'leszek/leszel/lesz/leszünk/lesztek/lesznek – lennék/lennél/lenne/lennék/lennétek/lennének'. *Essente* – 'létező'.

Haber – ha – habeva – ha habite = 'bírní – bírok/bírsz/bír/bírunk/bírtok/bírnak – bírtam/bírtál/bírt/bírtunk/bírtatok/bírtak (egyszerű múlt) – bírtam/bírtál/bírt/bírtunk/bírtatok/bírtak (befejezett jelen)'. *Habera – habera* = 'bírní fogok/bírní fogsz/bírní fog/bírní fogunk/bírní fogtok/bírní fognak – bírnék/bírnál/bírna/bírnánk/bírnatok/bírnának'. *Habente* = 'bíró'.

A fenti két segédigét általában az összetett igeidők kifejezésére használjuk. Emellett az *esser* természetesen a létezés kifejezésére is használatos.

Az igék tőhangzójuktól függetlenül (akár *-ar*, akár *-er* vagy *-ir* végződésűek) ugyanazt a ragozási metódust követik. Fontos, hogy a jövő idejű alakokban az *-a* és az *-ea -e*-je a hangsúlyos.

Amar – ama – amava – ha amate = 'szeretni – szeretek/szeretsz/szeret/szeretünk/szerettek/szeretnek – szerettem/szerettél/szeretted/szerettünk/szerettetek/szerettek (egyszerű múlt) – szerettem/szerettél/szeretted/szerettünk/szerettetek/szerettek (befejezett jelen)'. *Amara – amara* = 'szeretni fogok/szeretni fogsz/szeretni fog/szeretni fogunk/szeretni fogtok/szeretni fognak – szeretnék/szeretnél/szeretne/szeretnék/szeretnétek/szeretnének'. *Amante* = 'szerető'. *Ama!* = 'szeress!'.

Sciber – scribe – scribeva – ha scribite = 'írni – írok/írsz/ír/írunk/írtok/írnak – írtam/írtál/írt/írtunk/írtatok/írtak (egyszerű múlt) – írtam/írtál/írt/írtunk/írtatok/írtak (befejezett jelen)'. *Scribera – scribera* = 'írni fogok/írni fogsz/írni fog/írni fogunk/írni fogtok/írni fognak – írnék/írnál/írna/írnánk/írnatok/írnának'. *Scribente* = 'író'. *Scribe!* = 'írj!'.

Dormir – dormi – dormiva – ha dormite = 'aludni – alszom/alszol/alszik/alszunk/alszotok/alszanak – aludtam/aludtál/aludt/aludtunk/aludtatok/aludtak (egyszerű múlt) – aludtam/aludtál/aludt/aludtunk/aludtatok/aludtak (befejezett jelen)'. *Dormira – dormira* = 'aludni fogok/aludni fogsz/aludni fog/aludni fogunk/aludni fogtok/aludni fognak – aludnék/aludnál/aludna/aludnánk/aludnatok/aludnának'. *Dormiente* = 'alvó'. *Dormi!* = 'aludj!'.

A szenvedő formákat az *esser* segítségével képezzük: *Illa es amate* = 'Szeretve van'; *Illa ha essite amate* = 'szeretve volt'.

Szóképzés

A szavak képzése a nemzetközi szabályokat követi. Az *-ar* végződésű igék képzői, pl. *-ation, -ator, -ative, -abile* stb.: *decorar, decoration, decorator, decorative, decorabile*. Az *-ir* végződésű igék képzői, pl. *-ition, -itor, -itive, -ibile* stb.: *audir, audition, auditor, auditive, audibile*. Az *-er* végződésű igék képzői, pl. *-ion, -or, -ive, -ibile* stb., néhány szónál megtalálható az *-ag-* → *-act-* tőváltozás is: *ager, action, actor, active, agibile*.

Vocabulario / Szójegyzék

Minden, a kurzus során tanult szó megtalálható az alábbi listában. A számok arra a leckére utalnak, amelyikben a szó először előfordult. Ha több szám áll a szó után, az azt jelenti, hogy a szónak más-más jelentései találhatóak meg a megadott számú leckékben. Az arab számok az első tíz leckét jelölik, a római számok pedig a szövegekre utalnak.

A

a 1, *ab* 2, *abandonar* 5, *a basso* 5, *a casa* 7, *a causa de* 9, *acompaniar* 5, *adeo* 10, *adjuta* V, *adjutar* III, *admirar* IV, *aere* II, *aeroporto* 4, *a fin de* 9, *al* 1, *al fin* 10, *alicun* 9, *alora* I, *altere* 6, *altitude* 7, *amar* 1, *amica* 8, *amico* 1, *amusinge* I, *ancian* 3, *ancora* V, *Anglaterra* 6, *anglese* 6, *angulo* III, *animal* 1, *anno* 6, *anque* 1, *ante* 3, 9, *antea* III, *ante que* 8, *aperir* 2, *apparato photographie* I, *apparer* IV, *appellar* IV, *apprender* III, *approximar se* II, *apud* 10, *aqua* I, *arbore* 9, *arder* I, *area* 6, *a revider* V, *articulo* 4, *artificial* III, *ascender* 10, *ascoltar* 1, *assi* 8, *atmosfera* II, *a transverso de* 10, *attender* I, *attention* V, *attinger* V, *audir* 2, *auto* 5, *autobus* 7, *auxiliar* III, *auxilio* IV, *avantage* IV, *ave* 1, *aventura* 9, *avion* 4.

B

bagage I, *banco* I, *barba* I, *barca* II, *basalto* 7, *basar* III, *base* IV, *battalia* IV, *belle* 8, *ben* 10, *benvenite* 5, *besoniar* I, *besonio* V, *biber* 2, *bibliotheca* III, *bicyclar* I, *bicyclo* I, *billet* I, *binoculo* I, *blanc* I, *blande* 6, *blau* 2, *blonde* I, *bon* 1, *bon placer* V, *boteca* 3, *branca* II, *breve* I, *brillar* 3, *brun* 1.

C

caffè 2, *calcea* 4, *calide* 3, *calme* II, *calor* I, *cambiar* 6, *camera* 1, *camisa* 4, *can* I, *cantar* 4, *canto* I, *capillo* I, *capital* 6, *capturar* II, *car* 3, *casa* 1, *cata* II, *catena* II, *catto* 1, *cavallo* 9, *celo* I, *cena* 9, *cento* 6, *certo* IV, *ci* 3, *cinquanta* 6, *cinque* 6, *circa* 6, *circumferer* II, *citare* 3, *clar* II, *clave* III, *cocina* 1, *coffro* 4, *cognoscer* III, *colliger* I, *collina* 8, *collo* I, *color* 2, *comenciar* 4, *commentar* 8, *commode* 5, *commun* IV, *communicar* III, *communication* III, *como* I, *comparar* IV, *complete* II, *comprar* 7, *comprender* I, *computator* IV, *con* 1, *concerner* V, *concordar* 8, *confortabile* 1, *con placer* 2, *consentir* IV, *consilio* IV, *consister* V, *construer* III, *contar* I, *contente* 9, *container* IV, *continuar* 9, *conto* I, *contra* IV, *convincer* IV, *cordial* 3, *correcte* III, *correspondente* 8, *corresponder* IV, *cosa* 3, *creder* I, *critar* 10, *crito* I, *cuje* 6, *curso* IV.

D

dar 2, *de* 5, *de bon hora* 9, *de novo* I, *debatto* V, *deber* I, *dece* 5, *decider* 7, *deliciose* 10, *deman* 3, *demandar* 2, *depost* 7, *descender* I, *desirar* 8, *detra* 9, *developpar* V, *devenir* 7, *dicer* 2, *dictionario* V, *die* 1, *differer* V, *difficile* III, *diffunder* III, *diligente* V, *diriger* V, *discoperir* IV, *discuter* 8, *disparer* 10, *disturbar* III, *documento* III, *domicilio* 6, *dominica* 3, *dormir* 1, *dubita* IV, *duo* 6, *durante* 4, *durante que* 10, *durar* 4.

E

e 1, *ecclesia* 7, *editar* IV, *elegante* III, *elemento* III, *elevare* 10, *eliger* V, *eminente* 8, *entrar* 5, *es* 1, *Espania* III, *espaniol* II, *esser* 1, *esser occupate* 4, *esser presente a* 9, *estate* 6, *estranier* III, *etc.* III, *etiam* 7, *eveliar* 2, *examinar* IV, *excellente* IV, *excepte* III, *exclamar* 9, *excusar* III, *exister* III, *extra* 8, *extraordinari* 6.

F

facere 5, *facere signo* 5, *facile* I, *familia* 1, *fatigate* 7, *fenestra* 10, *ferma* I, *ferrovia* I, *filia* V, *filio* V, *finir* 8, *flor* 9, *folio* II, *forsan* 9, *francese* III, *fratre* V, *frigide* 6, *frontiera* 6, *futuro* V.

G

gaelic 6, *ganiar* V, *garantir* V, *gauder* 4, *gauder de* II, *gaudiose* 4, *gente* III, *germano* III, *grande* 10, *Grande Britannia* 6, *granmatre* 3, *granpatre* 3, *gratias* 3, *guida* 6.

H

ha 1, *haber* 1, *haber fame* 2, *habitar* 1, *hastar* 2, *Hebrides* 6, *herba* 9, *heri* 3, *hiberno* 6, *hic* 1, *hodie* 3, *homine* 6, *hora* 2, *horologio* 2, *hospital* 10.

I

i.a. 6, *idea* 4, *i.e.* IV, *il* 2, *il ha* 3, *illa* 2, *illas* 2, *illac* 4, *ille* 2, *illes* 1, *illo* 1, *illos* 2, *illuminar* II, *immediatemente* IV, *immense* IV, *importante* III,

impossibile IV, *impression* I, *in* 1, *in alto* I, *in (duo dies)* 4, *incontrar* 3, *incredibile* IV, *indifferente* II, *infante* 10, *informar* IV, *information* IV, *iniciativa* V, *inseniamiento* V, *inseniar* IV, *inseniator* IV, *instituto* V, *instructor* V, *instruer* V, *instrumento* V, *integre* V, *inter* 9, *interessante* 3, *interesse* V, *international* III, *interrumper* 8, *in toto* 6, *inusabile* V, *inveloppe* 3, *inviar* 4, *invitation* 4, *io* 2, *ir* 4, *irregularitate* IV, *iste* 2, *isto* 2, *Italia* IV, *italiano* III.

J

ja III, *jacer* 2, *jalne* 2, *jammais* 7, *jardin* 1, *jentaculo* 2, *jentar* 2, *jocar* 1, *jornal* 4, *jornalista* 4, *jovedi* 3, *juvene* V.

K

kilometro quadrate 6.

L

la 3, *labor* I, *laborar* 4, *laco* 6, *lacrima* 10, *lacte* 2, *large* II, *las* 3, *lassar* II, *latere* II, *latino* III, *le* 1, 3, *lecto* 2, *lector* IV, *lectura* III, *leger* 1, *le melior* 10, *le plus* 10, *les* 3, *le un le altere* 7, *levar se* 2, *libro* 2, *lingua* 6, *lingual* III, *littera* 1, *lo* 3, *loco* 9, *longe* I, *lor* 5, *los* 3, *lucta* V, *lumine* 2, *luna* 2, *lunch* 7, *lunchar* 8, *lunedì* 3.

M

ma 9, *magazin* 1, *major* 10, *mal* 10, *mal herba* 9, *mangiar* 2, *mano* 5, *manual* III, *mar* II, *martedì* 3, *masticar* 9, *materia* V, *materna* V, *matino* 2, *matre* 1, *maxime* 10, *me* 3, *mediedie* I, *melior* 8, 10, *memorar* II, *mentionar* III, *meravilia* IV, *meraviliose* 10, *mercuridi* 3, *mesme* V, *mesmo* I, *mesmo si* II, *metro* 7, *mi* 5, *mille* 6, *million* 6, *minime* 10, *minor* 10, *minuta* 5, *miscer* II, *mitter* 9, *momento* 6, *monstrar* 3, *montania* II, *motor* 10, *mover* 2, *multe* 2, *multitude* IV, *multo* 4, *mundial* III, *mun-do* 10, *museo* 7.

N

narrar 3, *nascere* IV, *natal* 6, *natar* II, *nation* III, *national* III, *natura* II, *natural* III, *naturalmente* I, *navigar* II, *nesse* III, *nemo* 7, *nigre* 1, *nihil* II, *no* 2, *nocte* II, *nomine* 1, *non* 2, *non ... jammais* 7, *none* 6, *nord* 6, *Norvegia* 1, *norwegian* IV, *norvegiano* 3, *nos* 2, 3, *nostra* 5, *nova* V, *novanta* 6, *nove* 4, *novem* 6, *nube* 10, *nulle* II, *numero* III, *nunc* 3, *nutar* 10.

O

objecto III, *oblidar* 10, *obscur* II, *obtener* 7, *octanta* 6, *octave* 6, *octo* 6, *oculo* 10, *odor* II, *olim* 10, *omne* 5, *omnes* 4, *on* 3, *opinar* IV, *opinion* IV, *opponer* IV, *optime* 10, *orator* IV, *originar se de* III, *ove* 9.

P

pace III, *pacific* II, *pagina* IV, *pais* 4, *paisage* 8, *pantalones* 4, *parentes* V, *parer* 9, *parlar* 3, *parola* II, *parte* 6, *partita* 9, *parve* 1, *passaporto* 10, *passar* 10, *patre* 1, *pejo* 10, *pejor* 10, *pensar* 8, *pensata* 8, *per* I, 4, 8, *per exemplo* III, *per favor* I, *periodo* IV, *perla* IV, *permitter* IV, *persona* 7, *persuader* IV, *pertiner* IV, *p.ex.* III, *phantastic* I, *piscar* II, *pisce* II, *placer* 5, *plenar* 9, *plure* III, *plus* 10, *poc* IV, *poco* IV, *pois* 4, *pomo* I, *poner* 4, *ponte* III, *population* III, *populo* V, *porta* 2, *portugese* III, *post* 5, *posta* 3, *postea* 7, *poter* 2, *practic* IV, *prato* 8, *prender* 2, *presente* V, *presso* II, *prestar* I, *presupponer* V, *preter* 9, *prime* 6, *primo* III, *pro* 1, *probabile* II, *probar* IV, *problema* I, *professor* IV, *progresso* V, *pro isto* 8, *projectar* 8, *promenar se* II, *pronunciar* III, *proponer* 8, *proque* 2, *provider* 9, *public* V, *publicar* IV, *puncto* II, *pur* II, *Pyreneos* II.

Q

quaderno V, *qual* I, *qualcunque* IV, *qualque* 4, *quando* 7, I, *quante* IV, *quaranta* 6, *quarte* 6, *quasi* II, *quatro* 6, *que* 2, 2, 7, 10, *querco* 9, *question* III, *qui* I, 7, *quiete* II, *quinte* 6, *quotidian* IV.

R

radio 1, I, *rapide* 10, *rar* II, *re* 8, *recerca* IV, *reciper* 4, *recommendar* IV, *redactor* 8, *reguardar* 2, *regula* IV, *remarcabile* V, *remover* IV, *responder* 2, *restar* IV, *restaurante* 7, *resto* III, *retornar* 8, *retro* 10, *revista* IV, *ric* III, *ricchezza* III, *rider* 5, *ripa* II, *rocca* 7, *romanic* III, *rubie* 2, *russo* III.

S

sabbato 3, *salon* 1, *saltar* 2, *salutar* 5, *salute* 3, *saper* I, *satisfaction* IV, *scala* 5, *scarpa* 4, *schola* V, *scientista* IV, *scopo* V, *Scotia* 1, *scotic* 3, *scriber* 1, *seculo* 7, *secunde* 6, *sed* 6, *seder* 1, *sedia* 1, *sempre* 3, *senior* 1, *seniora* 1, *senioretta* II, *sentir* II, *sepe* 9, *septanta* 6, *septe* 2, *septimana* 3, *septime* 6, *sequente* 4, *servir* 5, *sex* 6, *sexanta* 6, *secte* 6, *si* 2, 8, *sibilar* 4, *signification* III, *signo* 5, *simile a* III, *simple* V, *sin* II, *situare* V, *situation* V, *societate* V, *sofa* 1, *sol* II, 3, *solmente* 4, *solution* V, *soniar* 9, *sonio* II, *soror* V, *sovente* 8, *sperar* 3, *sposa* 8, *star* 5, *station* I, *stella*

II, *stoppar* 9, *studente* V, *studio* V, *su* 1, *subite* I, *subito* 9, *succeder* V, *successo* V, *sud* 6, *super* 3, *superar* IV, *superflue* V, *supportar* V, *supra* II, *sur* 6, *surprender* V, *surrider* 4, *susurrar* 2, *svedese* 3.

T

tabula 1, *tal* I, *tanto* I, *tanto ... como* 7, *tarde* II, *tasca* 5, *te* 3, *tecto* 1, *tempore* 3, *terra* II, *tertie* II, *the* 2, *thema* 5, *toccar* II, *torta* 5, *tosto* 3, *tote* 1, *toto* 6, *tour* 9, *traducer* III, *traino* I, *trans* II, *travalio* IV, *trenta* 6, *tres* 6, *triste* I, *troppo* I, *trovar* III, *tu* 2.

U

ubi 4, *ulterior* V, *ultime* 8, *umbra* 9, *un* 1, *union* V, *unir* III, *universitate* V, *urbe* 7, *usar* 3, *usque* I, *utile* III.

V

va 10, *vacantias* 10, *vacca* 9, *vader* 2, *valor* IV, *varie* V, *venerdi* 3, *venir* 2, *ver* III, *verde* 2, *verso* 2, *vespere* 3, *vetere* 9, *via* 9, *viage* 4, *vice* V, *vicinitate* 9, *victor* V, *vider* 2, *village* II, *vincer* V, *vinti* 6, *viro* I, *visita* 4, *visitar* 3, *vista* I, *vita* I, *vitro* I, *viver* 6, *vocabulo* III, *voce* I, *volar* 10, *voler* 2, 3, *vostre* 5.

W

west 6.

Y

ya IV.

Dokumentumverziók

Változat	Dátum	Megjegyzések
1.	2015.04.17.	első nyilvános kibocsátás
1.1	2015.12.20.	borító- és hátlap hozzáadása szójegyzék két hasábra szedése apró helyesírási hibák javítása

Tartalomjegyzék

Kedves Olvasó!.....	6
Prefacio / Előszó.....	7
Pronunciation / Kiejtés.....	8
Lectio un / Első lecke.....	9
Lectio duo / Második lecke.....	10
Lectio tres / Harmadik lecke.....	12
Lectio quatro / Negyedik lecke.....	13
Lectio cinque / Ötödik lecke.....	14
Lectio sex / Hatodik lecke.....	15
Lectio septe / Hetedik lecke.....	16
Lectio octo / Nyolcadik lecke.....	17
Lectio novem / Kilencedik lecke.....	18
Lectio dece / Tizedik lecke.....	19
Texto un / Első szöveg.....	21
Texto duo / Második szöveg.....	23
Texto tres / Harmadik szöveg.....	25
Texto quatro / Negyedik szöveg.....	27
Texto cinque / Ötödik szöveg.....	29
Postscripto / Utószó.....	31
Clave / Megoldások.....	32
Le essentia del grammatica / Nyelvtani összefoglaló.....	34
Vocabulario / Szójegyzék.....	37
Dokumentumverziók.....	40

Az **interlingua** vagy **interlingva** (saját neve *interlingua* vagy *interlingua de IALA*) egy prototípus-módszerrel szerkesztett naturalista mesterséges nyelv, melyet az *International Auxiliary Language Association* (Nemzetközi Segédnyelv Egyesület) készítette *Alexander Gottfried Gode von Aesch* (1907 – 1970) vezetésével. A végleges változat – közel negyed évszázados munka után – 1951-ben készült el. Szerkesztésekor a mai nyelvekben is élő elemek prototípusát (eredeti hangalakját) keresték meg a latin alapján, így a nyelvet első olvasatra általában bárki megérti, aki latinul tud vagy ismeri valamelyik újlatin nyelvet. Leegyszerűsítve, az interlingva lényegében egy „újlatin átlagnyelv”.

1957-ben alakult meg az *Union Mundial pro Interlingua* (*UMI* – Interlingua Világszervezet). 1967-ben az *ISO* elismerte, mint a nemzetközi terminológia számára alkalmas nyelvet. Rendszeresen jelennek meg folyóiratok, szakkönyvek és egyéb publikációk a nyelven. Beszélőinek számát néhány száz és néhány ezer közöttire becsülik.

Forrás: Wikipédia

Mesterséges nyelvek sorozat